

Nr 281.

Av herr **Wachtmeister**, om höjning av anslaget till hushållningssällskapen.

I årets statsverksproposition bland utgifter under riksstatens nionde huvudtitel nämner departementschefen, att ett kännbart behov föreligger av ytterliga förhöjning av anslagsmedlen till hushållningssällskapen. Detta är otvivelaktigt riktigt. Flera av landets hushållningssällskap befinna sig rent av i ett fullkomligt nödläge beträffande sina finanser och sakna möjligheter uppfylla de anspråk man på desamma kan ställa. Så t. ex. hava de måst inskränka anslag, vilka sedan långa tider tillbaka utgått, samt så gott som helt och hållet avstå från beviljande av varje nytt anslag. Initiativ av några som helst slag, vilka kräva penningutlägg, kunna således hädanefter knappast förväntas utgå från sällskapen. Det är ju dock just från dessa institutioner dylika måste förväntas för att bringa jordbruksnäringen ur dess nuvarande nödläge.

Den i statsverkspropositionen föreslagna förhöjningen i hushållningssällskapens ordinarie anslag blir härför givetvis välkommen men för liten att avsevärt kunna inverka. Innan avsevärt förhöjt anslag kan beviljas, är givetvis en fullständig utredning omfattande hushållningssällskapens verksamhet och härför nödvändiga kostnader nödvändig. En dylik omnämnes också i statsverkspropositionen, och torde man väl kunna förutsätta, att den förelägges någon av de närmaste årens riksdagar. För åstadkommande av snar hjälp dröjer en dylik utredning emellertid för länge.

Utan föregripande av denna utredning torde det dock finnas en möjlighet att på ett rättvist sätt fördela en ytterligare anslagsförhöjning. Hushållningssällskapen, vars verksamhet givetvis avsetts uteslutande beröra vederbörande län, avstå en stor del av sina anslag till föreningar och korporationer med större verksamhet än länet. Denna princip synes mig icke riktig. Det är visserligen sant, att dessa riksföreningar hava sin verksamhet även inom det anslagsbeviljande länet, men fördelningen av anslagen mellan de understödjande hushållningssällskapen har blivit beroende på en slump eller kanske rättare vederbörande sällskaps ekonomi eller intresse för föreningen ifråga. Det blir den kommande utredningens sak att reglera dessa förhållanden på ett fullt rättvist sätt. Men intill dess så sker, torde kunna anses, att man kommer rättvisan närmast genom att bevilja sällskapen en förhöjning av sina anslag motsvarande

de summor, de nu avstå till verksamhet utom länet. Senare blir det givetvis statens sak att övertaga de nödvändiga anslagen till föreningar och korporationer omfattande mera än ett län.

Ur senaste tillgängliga k. lantbruksstyrelsens berättelse (år 1927) framgår (sid. 179), att sällskapen lämnat till föreningar och korporationer med verksamhet utom länet följande anslag:

	Kr.		Kr.
Stockholms län & stad	3,325:—	Älvsborgs läns norra	2,850:—
Uppsala läns	3,350:—	Älvsborgs läns södra	1,350:—
Södermanlands läns	2,552: 70	Skaraborgs läns	10,775:—
Östergötlands »	4,402: 20	Värmlands läns	2,075:—
Jönköpings »	2,650:—	Örebro läns	3,400:—
Kronobergs »	2,580:—	Västmanlands läns	2,550:—
Kalmar läns norra	2,805:—	Kopparbergs läns	6,450:—
Kalmar läns södra	1,914: 20	Gävleborgs läns	2,425:—
Gotlands	1,259: 50	Västmanlands läns	2,100:—
Blekinge läns	2,450:—	Jämtlands läns	2,800:—
Kristianstads läns	2,725:—	Västerbottens läns	1,347:—
Malmöhus läns	9,600:—	Norrbottnens läns	895: 60
Hallands läns	2,442: 70		
Göteborgs & Bohus läns	1,525:—		
			Summa 82,798: 90

I anledning härav hemställer jag,

att anslaget till hushållningssällskapen utöver i statsverkspropositionen föreslagna kr. 100,000 ytterligare måtte förhöjas med kr. 82,798: 90 att fördelas på sätt i ovanstående motivering nämnas.

Stockholm den 21 jan. 1929.

Axel Wachtmeister.